

Vsebina

	<i>Seznam preglednic</i>	<i>vii</i>
	<i>Seznam slik</i>	<i>ix</i>
	<i>Predstavitev avtorjev</i>	<i>11</i>
	<i>Uvodne besede</i>	<i>13</i>
1	Politično predstavništvo: moderno, postmoderno, sestavljeno	17
	DANICA FINK HAFNER	
2	Volitve v Evropski parlament kot drugorazredne volitve: refleksija volitev v novih srednjeevropskih članicah Evropske unije	41
	LADISLAV CABADA	
3	Dejavniki volilnega obnašanja Slovencev na volitvah v Evropski parlament 2009: volilna udeležba in nestanovitnost volilne izbire	65
	MITJA HAFNER FINK	
4	Kakovost aktivnosti za mobilizacijo mladih državljanov na volitvah v Evropski parlament 2009 Primer projekta spodbujanja udeležbe srednješolske mladine	91
	TOMAŽ DEŽELAN	
5	Specialisti za zadeve Evropske unije in njihova vloga v volilnih procesih	117
	ALENKA KRAŠOVEC IN DAMJAN LAJH	

6	Mandat poslancev v Evropskem parlamentu	141
	MARJETKA RANGUS	
7	Značilnosti kandidatnih list in izvoljenih na volitvah v Evropski parlament: primerjava 2004–2009	177
	SIMONA TOPOLINJAK	
	<i>Stvarno in imensko kazalo</i>	<i>199</i>

Uvodne besede

Volitve v Evropski parlament vse od prvih neposrednih volitev vanj leta 1979 vedno znova pritegnejo pozornost raziskovalcev in različnih javnosti. Najbolj popularna raziskovalna tematika v preučevanju volitev v Evropski parlament je vedno znova preverjanje teze, ki sta jo leta 1980 postavila Karlheinz Reif in Hermann Schmitt, in sicer da imajo omenjene volitve drugorazredno naravo. Kljub vsemu se je z leti nabor raziskovalnih vprašanj, povezanih z volitvami v Evropski parlament, razširil. Tako je pred vami, dragi bralci in bralke, v vsebinskem pogledu širše zastavljena znanstvena monografija z naslovom »Volitve v Evropski parlament 2009«, v kateri kot avtorji poglavij sodelujejo raziskovalci Centra za politološke raziskave na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani (Danica Fink Hafner, Tomaž Deželan, Alenka Krašovec, Damjan Lajh, Marjetka Rangus in Simona Topolinjak), raziskovalec Mitja Hafner Fink iz Centra za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij prav tako na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani ter Ladislav Cabada iz Metropolitanske univerze v Pragi (Češka republika).

Raziskovalci so deloma izhajali iz že omenjene najbolj znane raziskovalne teze o značilnostih volitev v Evropski parlament, po drugi strani pa dodajali nekaj širših razmislekov o volitvah in predstavnilstvu, pa tudi nekatera bolj specifična, ožje fokusirana raziskovalna vprašanja, ki volitve v predstaviški organ na ravni Evropske unije umeščajo v širše družbene in politične procese ter odpirajo zanimiva, redkeje izpostavljena vprašanja.

Čeprav je knjiga »Volitve v Evropski parlament 2009« osredotočena na študijo primera volitev v Evropski parlament v Sloveniji, sta uvodni poglavji zastavljena širše in knjigi dodata nujno potrebno

teoretično in mednarodnoprimerjalno razsežnost. V prvem poglavju Danica Fink Hafner predstavlja širši vidik razprav o političnem predstavništvu. Avtorica prikaže kompleksnost, dinamičnost in prepletenost raznovrstnih zvrsti političnega predstavništva ter še posebej relevantnost evropske in ameriške tradicije v oblikovanju predstavništva v političnem sistemu Evropske unije. Razmislek o značilnostih političnega predstavništva na ravni Evropske unije naj bi bil nujen zlasti zato, ker le-ta vsebuje tako elemente nacionalnih demokratičnih sistemov kot tudi nadsocijalnega (federalnega) in elemente medvladnega delovanja (konfederalnega) političnega sistema. V nadaljevanju predstavi raznolikost političnega predstavništva v Evropski uniji in to sooči z aktualnimi razsežnostmi političnega predstavništva s specifičnega, torej slovenskega zornega kota. Ladislav Cabada se v drugem poglavju osredotoči na empirično preverjanje teze o drugorazrednem značaju volitev v Evropski parlament leta 2009 v postsocialističnih državah članicah Evropske unije. Čeprav so mnogi avtorji za prve volitve v Evropski parlament leta 2004 v omenjeni skupini držav ugotovili, da jih v marsikaterem pogledu ni bilo moč umestiti v okvir teze o volitvah v Evropski parlament kot drugorazrednih volitvah, Cabada ugotavlja, da se je slika na drugih evropskih volitvah v teh državah leta 2009 vsaj deloma spremenila in je moč osnovne premise omenjene teze razkriti v večji meri kot leta 2004.

V tretjem poglavju Mitja Hafner Fink analizira dejavnike volilne (ne)udeležbe in (ne)stanovitnosti volilne izbire na preučevanih volitvah v Sloveniji na ravni posameznikov. Pri tem se opira na podatke iz javnomnenjske raziskave Politbarometer. Avtor ugotovi, da so se pri pojasnjevanju volilne (ne)udeležbe kot ključni izkazali trije »klasični« dejavniki volilne udeležbe: starost volivcev, religioznost ter njihovo zanimanje za politiko. Pri preučevanju (ne)stanovitnosti volilne izbire pa so se kot pravilna izkazala nekatera konkretna pričakovanja, ki izhajajo iz teze o volitvah v Evropski parlament kot drugorazrednih volitvah – zlasti v pogledu premika podpore od velikih oziroma vladnih strank na nacionalnih volitvah k majhnim oziroma nevladnim strankam na evropskih volitvah. Poglavje Tomaža Deželana se vsebinsko navezuje na predhodnega, saj se osredotoči na vprašanje kakovosti izvedenih aktivnosti za mobilizacijo mladih, torej segmenta volivcev, ki se volitev udeležujejo v manjši meri kot ostala populacija. V teoretičnem delu prispevka se avtor opre na

različne vidike pomembnosti tega segmenta volilnega telesa kot pokazatelja zdravja posamezne demokracije in ustreznosti politične socializacije tako na ravni družine kot tudi politične skupnosti. V nadaljevanju pa s tega zornega kota kritično ovrednoti konkretni projekt »... torej misliš, da veš vse?« II, ki je imel za cilj pripravo in izvedbo delavnic za mlade z namenom informiranja, spodbujanja razmišljanja ter razpravljanja o Evropski uniji sami in procesih v njej in je predstavljal polje institucionalne podpore in mobilizacije volilne udeležbe mladih. V naslednjem poglavju Alenka Krašovec in Damjan Lajh ovrednotita pomen Evropske unije kot okolja, v katerem v zadnjih letih delujejo slovenske stranke. Na podlagi analize formalnih dokumentov strank in intervjujev s predstavniki strank razkrijeta le postranski vpliv Evropske unije na slovenski strankarski sistem ter programske in notranjeorganizacijske spremembe v preučevanih strankah. Poseben poudarek namenita obstoju in pomenu t. i. specialistov za zadeve Evropske unije znotraj posameznih strank, a razkrijeta njihov relativno majhen vpliv in pomen v strankah. Značilnost mandata slovenskih poslancev v Evropskem parlamentu je osrednje raziskovalno vprašanje v poglavju Marjetke Rangus. Teoretično se avtorica nasloni na razprave o značilnostih političnega predstavnštva na ravni Evropske unije in razkrite dejavnike, ki določajo razumevanje predstavniške funkcije s strani poslancev v Evropskem parlamentu. V nadaljevanju poskuša avtorica na podlagi ankete med slovenskimi poslanci in ob upoštevanju rezultatov podobnih raziskav na evropski ravni osvetliti nekatere orientacije slovenskih poslancev pri zastopanju interesov v Evropski uniji. V zadnjem poglavju pa Simona Topolinjak analizira značilnosti kandidatnih list in izvoljenih na volitvah v Evropski parlament v letih 2004 in 2009 v Sloveniji. Poseben poudarek v analizi nameni vprašanju (ne)prisotnosti žensk na kandidatnih listah in njihovim političnim izkušnjam ter javni prepoznavnosti nasproti moškim kolegom. Ob koncu ugotovi, da kljub relativno veliki prisotnosti žensk na kandidatnih listah ostaja delež izvoljenih žensk relativno nizek, v nasprotju z moškimi kolegi pa so kandidatke manj politično izkušene in so bile v večini primerov izvoljene zaradi pozicije na kandidatni listi in ne zaradi svoje javne prepoznavnosti.